

07.03.2022

Asia/13

§ 185

Hakemus Uudenmaan ELY-keskukselle Uutelan metsän luonnonsuojelun alueen perustamiseksi sekä hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistamiseksi

HEL 2021-012502 T 11 01 04

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Uutelan_metsä_hks
- 2 Uutelan metsä kartta
- 3 91-54-9904-17_Lainhuutotodistus
- 4 91-54-9908-33_Lainhuutotodistus
- 5 91-435-5-26_Lainhuutotodistus
- 6 91-435-5-43_Lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) että se perustaa Uutelan metsän luonnonsuojelun alueen sekä vahvistaa alueen hoito- ja käyttösuunnitelman.

Hakemus luonnonsuojelun alueen perustamiseksi

Alueen nimi

Uutelan metsän luonnonsuojelun alue – Nybondasskogens naturskyddsområde

Suojelun tarkoitus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Suojelun tarkoituksena on säilyttää luontotyypeiltään monimuotoinen metsäalue sekä turvata luontotyypeille ominaisen lajiston säilymismahdollisuudet.

Alueen kuvaus ja rajaus

Uutelan metsä sijaitsee Uutelan niemen lounaisosassa. Luonnonsuojelualue muodostuu kolmesta kallioselänteestä ja niiden välisistä laaksoista. Alueeseen kuuluu myös merenrantaa. Luontotyytit vaihtelevat kallioden kuivista lakimänniköistä kosteapohjaisten laaksojen tuoreisiin kankaisiin, korpiin ja lehtoihin sekä rantojen niittyihin.

Kalliometsät ovat rannikkoalueelle tyypillisiä, edustavia kalliomänniköitä. Puusto on vanhaa. Kelopuita sekä kilpikaarnaisia ja lakkapäisiä mäntyjä on runsaasti. Kallioden kuluneisuus vaihtelee. Itäosan kallioselänteillä, missä virkistyskäyttö on runsainta, aluskasvillisuus on monin paikoin kulunut pois. Länsiosan kallion suojausimmilla ja kulumattomimmilla alueilla kasvaa kanervien lomassa paikoin poron- ja hirvenjäkäliä. Kallion notkelmissa on useita pienialaisia rämeitä.

Uutelan metsistä suuri osa on tuoreita kankaita. Rannikkometsille tyypillisesti pintamaa on ohutta ja kenttäkerroksen kasvillisuus niukkaa. Puusto on keskimäärin 50–80 vuoden ikäistä mutta ylispuumännynyt ovat huomattavasti vanhempia. Lahopuuta esiintyy tavanomaiseen talousmetsään verrattuna runsaasti, mutta määrää ei voi vielä verrata luonnontilaiseen metsään.

Suojelualueen lehdot sijaitsevat ravinteisilla multamailla. Ne ovat 1900-luvun puolivälissä olleet peltoja tai niittyjä, joiden kasvillisuus on nyt palautumassa takaisin metsäksi.

Laajan kuusivaltaisen kangaskorven aluskasvillisuus on harvaa ja sammaleista. Lajistoon kuuluvat korpi-imarre, kurjenjalka ja lehtopalsami. Korvessa on tihkupintoja ja alueen läpi virtaa pieni noro.

Merenrannan notkelmissa on tervaleppävaltaisia luhtia, joiden kenttäkerroksessa kasvaa suuruhoja, kuten mesiangervoa ja terttualpia.

Suojelualueen rannat ovat karuja hiekka- ja kivirantoja. Harvaa kasvillisuutta luonnehtivat heinät, kuten rantavehänä ja siniheinä. Ruohoista alueella kasvaa mm. isosappea.

Uutelan metsän rajaus noudattaa pääpiirteissään luonnonsuojeluohjelman rajausta. Rajaukseen on kuitenkin lisätty Uutelantiehen ulottuva lehtoalue. Niemenapaja tulentekopaikkoineen on puolestaan jätetty rajauksesta pois. Alueen pinta-ala on 25,14 ha.

Suojelun perusteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Uutelan metsän luonnonsuojelualue täyttää luonnonsuojelulain edellyttämät luonnonsuojelualueen perustamisen yleiset edellytykset. Alueelta on inventoitu 10 erilaista uhanalaista tai silmälläpidettävää luontotyyppiä yhteensä 21 eri kuviolta. Lukumäärältään eniten on silmälläpidettäviä kalliometsiä (7 kuviota) ja vaarantuneita varttuneita, havupuuvaltaisia tuoreita kankaita (4 kuvioita). Äärimmäisen uhanalaisia kangaskorpia, vaarantuneita tuoreita kankaita ja silmälläpidettäviä tuoreita keskiravinteisia lehtoja on inventoitu kaksi kuviota kutakin. Lisäksi alueella on yksi äärimmäisen uhanalainen heinäketo, erittäin uhanalainen boreaalinen piensuo ja vaarantunut isovarapuräme. Suurin osa ranta-alueesta on silmälläpidettävää Itämeren kivikkoista niittyrintaa, joka muodostaa yhden kuvion.

Uutelan metsä on I-arvoluokan kääpäalue. Arvokkaita elinympäristöjä kuvaavien lajien määrä on Helsingin ja pääkaupunkiseudun oloissa huomattavan korkea (43 lajia, raja-arvo 25 lajia). Havupuiden lahopuu-arvoja indikoivien lajien määrä täyttyy selvästi (31 lajia, raja-arvo 20). Luokan I kriteerit täyttyvät myös uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien osalta (havaittu kahdeksan lajia, rajana kuusi lajia). Lajeihin sisältyy vaarantunut kuusensitkokääpä, alueellisesti uhanalainen riukukääpä sekä kuusi valtakunnallisesti silmälläpidettävää lajia: helтта-aidas-, kaarna-, lumo-, pitsi- ja rusokantokääpä sekä rustikka.

Putkilokasveista Nuottaniemen kaakkoisrannalta on tavattu vaarantunutta ruskokaislaa ja silmälläpidettävää pikkusappea. Helsingissä uhanalaisista lajeista alueelta on havaittu kangaskorvessa viihtyvä erittäin uhanalainen soikkokaksikko, vaarantunut velholehti sekä silmälläpidettävät tummaraunioinen ja mesimarja.

Sammalista Uutelan metsän alueella esiintyy erittäin uhanalaista laho-kaviosammalta, joka on myös rauhoitettu ja luontodirektiivin II-liitteen laji.

Linnustossa on havaittu 41 pesimälajia, joista runsaslukuisimpiin kuuluvat kirjosiippo, sirittäjä, mustapääkerttu, kuusitiainen ja puukiipijä. Muita alueella tavattavia lajeja ovat silmälläpidettävät kanahaukka ja punavarpunen sekä erittäin uhanalainen viherpeippo.

Kiinteistötiedot ja omistus

Alue sijaitsee kiinteistöillä 91-54-9904-17, 91-54-9908-33, 91-435-5-43 ja 91-435-5-26, jotka ovat Helsingin kaupungin omistuksessa.

Kaavoitus

Yleiskaavassa 2016 Uutelan metsä sijoittuu virkistys- ja viheralueelle. Luonnonsuojelualueen sijainti on osoitettu yleiskaavan Kaupunkiluonto-

teemakartalla. Uutelan metsä sisältyy Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 kohteisiin.

Asemakaavassa 11510 Uutelan metsä sijaitsee retkeily- ja virkistysalueella. Kaikkien kallioselänteiden alueilla on osoitettu kohtia, joilla on merkintä SLK eli luonnon- ja maisemanhoidon kannalta tärkeä kallioalue, jossa sallitaan vain luonnon- ja maisemanhoidon kannalta tärkeät toimenpiteet. Joillakin metsäisillä ja soisilla kohdilla on merkintä SL eli alueen osa, jolla on luonnonsuojelullista arvoa.

Uutelan metsän kaakkoisosassa on kävelytien vieressä pieni alue, joka sisältyy valmisteilla olevaan Vuosaari, Hallkullanniemi ja Nuottasaari asemakaavaan (nro 12530). Alueella on kaavaehdotuksessa SL-merkintä.

Korvaus

Helsingin kaupunki ei hae korvausta luonnonsuojelualueen perustamisesta.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Uutelan metsälle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma ajalle 2022–2031.

Luonnonhoidon toimenpiteet

Hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan suurin osa luonnonsuojelualueesta jätetään kehittymään luontaisesti. Yhdellä kuviolla tehdään vieraslajien poistoa ja yhdellä vierasperäisten, istutettujen lehtikuusien harvennusta. Heinäketoa niitetään ja rannoilta kerätään roskia.

Suunnitelmakauden päätteeksi luontotiedot päivitetään ja laaditaan uusi hoito- ja käyttösuunnitelma.

Virkistyskäytön toimenpiteet

Luonnonsuojelualue merkitään maastoon. Opastauluja ja -viittoja uusitaan ja Uutelan luontopolun rastit päivitetään. Reittien varsilta kaadetaan tarvittaessa vaarallisia puita korkeintaan vaarallisen puun kaatumismatkan etäisyydeltä reitistä. Kaadetut puut jätetään paikalle lahoppuiksi.

Luonnonsuojelualueetta perustettaessa alueelle ei tehdä kulku- tai käytörajoituksia, mutta pyöräilyä ohjataan opasteilla. Rajoitukset tulisi pysyä kohdentamaan siihen käyttäjäryhmään, joka kulumisen aiheuttaa, ja sille paikalle, missä kulumista tapahtuu. Tietyn ryhmän ja paikan osoittaminen on käytännössä hankalaa. Tulevina vuosina ympäristöpalvelut

pyrkii estämään maaston kulumista tiedottamalla luontoalueiden kestävästä käytöstä. Tämä on erityisen tärkeää Uutelan metsässä, missä virkistyskäyttöä on runsaasti myös maastossa kulkureittien ulkopuolella. Lisäksi herkille alueille pystytetään kylttejä ja viittoja, joiden avulla kulkua ja käyttöä ohjataan. Tulevina vuosina maaston kulumista tulee seurata tarkasti. Mikäli kyltit ja ohjeet eivät auta, tulee pyöräilyn tai muun kulumista aiheuttavan toiminnan rajoittamisen mahdollisuutta tarkastella uudestaan. Kaikki tapahtumat tarvitsevat kaupungin eli maanomistajan luvan, ja luvan hakemisen yhteydessä voidaan käyttöä suunnata siten, että kulumista ehkäistään.

Mikäli kyltit ja ohjeet eivät auta, on mahdollista rakentaa aitoja reittien varsille. Äärimmäisin keino on muuttaa rauhoitusmääräyksiä ja kieltää kulkeminen joillakin alueilla kokonaan, mutta käytännössä kiellon noudattamista ei pystytä valvomaan.

Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi

Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- rakennuksien, rakennelmien ja teiden rakentaminen,
- maa-aineksen, kivien ja kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kallioperän vahingoittaminen tai muuttaminen,
- kasvien, sienten ja jäkälien sekä niiden osien ottaminen ja vahingoittaminen,
- luonnonvaraisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen ja niiden pesien hävittäminen,
- tulenteko, telttailu ja muu leiriytyminen ja
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen.

Liikkumisrajoitukset:

Alueella on kielletty:

- moottoriajoneuvolla liikkuminen, lukuun ottamatta alueen hoidon kannalta välttämätöntä liikkumista ja
- koirien, kissojen ja muiden lemmikkien irti pitäminen.

Sallitut toimenpiteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi**Y-tunnus**

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Edellä olevien määräysten estämättä on sallittu:

- toimintarajoitteisen henkilön liikkuminen sähkömoottoroidulla apuvälineellä alueen ulkoiluteillä,
- marjojen ja ruokasienten poimiminen,
- vaarallisiksi arvioitujen puiden ja niiden oksien tapauskohtainen poistaminen siten, että puiden rungot jätetään lahoppuiksi kasvupaikalleen tai sen läheisyyteen,
- haitallisten vieraslajien poistaminen maanomistajan luvalla,
- köysi- ja boulderkiipeily siihen osoitetulla paikalla ja
- muu toiminta hoito- ja käyttösuunnitelmassa sekä toimenpidesuunnitelmissa tarkemmin osoitetulla tavalla.

Esittelijän perustelut

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella perustaa luonnonsuojelualueen. Päätökseen luonnonsuojelualueen perustamisesta on otettava tarpeelliset määräykset alueen luonnon suojelemisesta ja tarvittaessa sen hoidosta.

Kustannukset

Uutelassa sijaitsevien neljän luonnonsuojelualueen töiden vuosittaiseen koordinointiin menee n. 40 % kokoaikaisen henkilön työajasta. Työpanos ei jakaudu tasaisesti eri vuosille, vaan on suurin heti luonnonsuojelualueen perustamisen jälkeen, jolloin investointeja aletaan toteuttaa. Muutaman vuoden kuluttua opasteiden ja muiden rakenteiden ollessa paikoillaan koordinointiin tarvittava työmäärä vähenee. Samalla vuosittaiseen kunnossapitoon tarvittava panos suurenee.

Alla oleviin kustannuksiin ei sisälly koko Uutelan alueen opasteiden uusiminen. Opasteisiin tulee päivittää uusien luonnonsuojelualueiden tiedot. Lisäksi kustannuksista puuttuu kaikilla neljällä luonnonsuojelualueella kulkevan ja niitä yhdistävän luontopolun päivityksen suunnittelu ja toteutus, jonka kustannus on yhteensä 70 000 €.

Myöskään viestintään ja kestävään luonnossa liikkumiseen liittyvä työ ei sisälly kustannuksiin.

Suunnittelu ja seuranta 25 000 €/10 vuotta:

Kulumisen seuranta sekä luontotietojen kartoitukset ja uuden hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen kauden päätteeksi. (Kulumisen seurannalla ei ole vielä hintaa.)

Investointikustannukset 91 000 €/10 vuotta:

Erilliset suunnittelukustannukset: pääopasteen suunnittelu, kiipeilypaikan ja muiden erityisympäristöjen opasteiden suunnittelu.

Toteutus: pääopasteen ja erityisopasteiden rakentaminen ja pystytys; rajatolppien, rauhoitusmääräystaulujen, tulentekokieltojen, polkuviittojen, luontopolkutilppien ja kulunohjaukseen tarvittavien aitojen suunnittelu, rakentaminen ja pystytys; kiipeilypaikan merkintä.

Vuosittaisen ylläpidon kustannukset 15 000–20 000 €/v:

Reittien ja rakenteiden tarkastus kerran vuodessa tai tarpeen mukaan, reittien ja rakenteiden kunnossapito, vaarallisten puiden katkaisu, keidon hoito, vieraslajien torjunta, luontovalvonta, tapahtumien luvitus

Kannanotot

Uutelan metsän luonnonsuojelualueen perustamisesta sekä hoito- ja käyttösuunnitelmasta on jätetty 18 kannanottoa. Niistä 17 on tullut yksityisiltä henkilöiltä. Kolme henkilöä on allekirjoittanut sekä yhteisen kannanoton että jättänyt oman erillisen. Järjestöiltä on tullut yksi kannanotto Helsingin luonnonsuojeluyhdistykseltä Helsyltä.

Useimmat kannanotot koskevat kaikkia kolmea valmistelussa samaan aikaan olevaa luonnonsuojelualueita: Uutelan metsää, Skatanniemeä ja Rudträskiä. Useissa kannanotoissa käsitellään myös samoja asioita. Sen vuoksi monia kysymyksiä käsitellään tässä yhteisesti. Osa kannanotoissa mainituista asioista koskee luonnonsuojelualueiden ulkopuolisia alueita. Niitä on käsitelty tässä siltä osin, kuin asia koskee luonnonsuojelualueita.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys on tyytyväinen Uutelan metsän, Skatanniemen ja Rudträskin luonnonsuojelualueiden tärkeisiin laajennuksiin.

Uutelan metsään liittyen Helsy toteaa, että luontoarvoiltaan vastaava kalliometsäselänne sijaitsee Uutelantien ja Uutelan pohjoisosan koira puiston välissä. Se tulisi liittää Uutelan metsän luonnonsuojelualueeseen tai ottaa pikaisesti mukaan luonnonsuojeluohjelmaan. Kalliometsäselänne käsittää Uutelan luonnon ja maisemanhoidonsuunnitelman kuvat 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 25, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 46, 49, 52, 62, 63, 64 ja 71.

Boulderointikiipeilyyn liittyen Helsy mainitsee, että yhdistyksen kasvi-harrastajat ovat löytäneet haurasloikkaa ja tummaraunioista useasta

kohdasta kalliojyrkännettä, jolle suojelualueita perustettaessa ollaan sallimassa kiipeily. Lisäksi paikalla kasvaa kaupungin luontotietojärjestelmän mukaan karvakiviyrttiä. Tummaraunioisen osalta pitäisi varmistaa, onko kyseessä silmälläpidettävä alalaji kalkkitummarauvinen. Helsy toteaa, että todennäköisesti kasvustot tuhoutuvat, jos kallio puhdistetaan kasvillisuudesta ja maaperästä kuten muissa boulderointikohteissa.

Tällä hetkellä kiipeilyä harrastetaan kyseisen kalliojyrkänteiden pohjoispäässä kuusikon suojassa ja Helsy ehdottaa, että jos kiipeilyä jatketaan, se jatkuisi jo valmiiksi puhdistetulla alueella.

Helsyllä on myös havaintoja rantakäärmeestä Nuottaniemen kainalon ruovikossa ja luhdassa kahdelta kesältä. Toisella kerralla käärme oli liikkeellä kohmeisena lokakuussa, ja todennäköisesti niitä talvehtii lähitöillä. Helsyn mukaan rantapolun ja kallioiden rajaama ruovikko ja märkä luhta olisi hyvä suojata kulunohjauksella. Jos lähellä sijaitseva boulderointipaikka toteutuu, myös siellä on syytä huomioida rantakäärmeiden mahdollinen talvehtiminen kivikossa.

Helsy esittää lievempää muotoilua vaarallisten puiden kaatamista koskevaan tekstiin, jossa todetaan, että puita voidaan kaataa korkeintaan puun mitan etäisyydellä reitistä. Helsyn mukaan puun mitta tarkoittaa 15–28m etäisyyttä reitistä, mikä on paljon missä tahansa metsässä. Tällä etäisyydellä mitä todennäköisimmin kasvaa muuta puustoa niin, että se pysäyttää 15–28 m päässä reitiltä kaatuvan rungon.

Pyöräilyyn liittyen Helsy ehdottaa kulunohjausta ja pyöräilykieltoa edes arvokkaimpiin kohtiin, sillä pyöräilyn aiheuttama maaston ja kasvillisuuden voimakas kuluminen on havaittavissa jo nyt monessa paikassa.

Vastine

Uutelantien pohjoispuoleiset metsäkuviot ovat luontoarvoiltaan nyt esitettävää suojelualueita vastaavia koko laajalla metsäalueella. Suojelualueita valmistellessa on kuitenkin pitäydytty luonnonsuojeluohjelmassa esitetyissä rajauksissa, sillä jos laajennuksia olisi lähdetty esittämään, olisi ollut vaikea perustella, miksi niitä esitetään joillekin alueille Uutelessa, mutta jotkut toiset osat jätetään pois. Uutelessa on paljon luontoarvoja, ja suojelua olisi voinut esittää koko Uutelan metsä- ja rantaluokalle. Tässä yhteydessä on haluttu pitäytyä luonnonsuojeluohjelmassa sovitussa rajoissa. Voimassa olevan kaupunkistrategian mukaan uusi luonnonsuojeluohjelma tehdään tällä valtuustokaudella. Ohjelman tekemisen yhteydessä otetaan käsittelyyn suojelun laajentaminen Uutelan muihin osiin.

Kalliojyrkänteen kasvilajistoa selvitetään vielä tarkemmin ja yritetään määrittää tummaraunioisen alalaji. Kiipeilypaikka on tarkoitettu osoittaa jo kuluneelle osalle kalliota. Tältä osin hoito- ja käyttösuunnitelman tekstiä tarkennetaan. Maastoon merkitään kiipeilyyn sallittu alue ja paikalle laitetaan opasteita. Asiasta on keskusteltu Suomen kiipeilyliiton edustajien kanssa.

Rantakäärmehavainnot ovat uusia eivätkä ole aiemmin tulleet esiin valmistelussa. Käärmeiden esiintymistä alueella selvitetään, ja mahdolliset talvehtimis- ja oleilupaikat huomioidaan kulkemisen ja käytön ohjauksessa.

Vaarallisten puiden kaataminen ja vaarallisten oksien poistaminen kulkuväylien läheisyydestä on sallittua hoito- ja käyttösuunnitelmassa ja rauhoitusmääräyksissä. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa mainitaan myös latvuksen katkaiseminen lahopuiksi ja pötkelöiden jättäminen. Luonnonsuojelualueilla on usein myös konkeloita eli toista puuta vasten kaatuneita puita. Kun havainto konkelosta tulee tietoon, puu käydään tarkastamassa. Mikäli konkelo arvioidaan vaaralliseksi, se kaadetaan ja jätetään alueelle lahopuiksi. Aina vaaraa ei ole, jolloin konkelo saa jäädä. Käytännössä arvioinnissa tehdään aina tilannekohtaista harkintaa luonnonsuojelualueilla, vaikka konkelot onkin hoito- ja käyttösuunnitelmassa listattu vaarallisiksi puiksi, jotka voidaan kaataa.

Uutelan metsän luonnonsuojelualueelle ei tehdä kulku- tai käyttörajoituksia. Rajoitukset tulisi pystyä kohdentamaan siihen käyttäjäryhmään, joka kulumisen aiheuttaa, ja sille paikalle, missä kulumista tapahtuu. Tietyn ryhmän ja paikan osoittaminen on käytännössä hankalaa. Maaston kulumista pyritään estämään tiedottamalla luontoalueiden kestävästä käytöstä ja pystyttämällä luontoalueille opasteita. Tarpeen vaatiessa tehdään myös aitoja.

Äärimmäisin keino on muuttaa rauhoitusmääräyksiä ja kieltää kulkeminen joillakin alueilla kokonaan. Jos kulumista ei voida osoittaa tietyn käyttäjäryhmän aiheuttamaksi, kulku on kiellettävä kaikilta. Kiellon noudattamista ei kuitenkaan käytännössä pystytä valvomaan.

Yksityishenkilöiden kannanotot

Luonnonsuojelualueiden perustamista kannatetaan

Kaikissa kannanotoissa suhtaudutaan suojeluun myönteisesti ja useimmissa toivotaan, että suojelua toteutetaan nyt esitettyä laajempaan tai että koko Uutela suojellaan. Uutela mainitaan tärkeänä virkistysalueena, ja toisaalta muistutetaan myös siitä, että luonto on tärkeä luonnon itsensä vuoksi, ei pelkästään virkistysalueena. Useat kirjoittajat ovat huolissaan koko Uutelan tilasta ja tulevaisuudesta.

Osallistaminen

Osa kommentoijista ovat tyytymättömiä siihen, että asukkaita ei ole kuultu riittävästi. Lisäksi kommentointiaikaa on pidetty lyhyenä. Yhteistyötä toivotaan.

Vastine

Yhteistyötä ja osallistamista järjestetään jatkossa enemmän luonnonsuojelualueiden perustamisen yhteydessä. Vuosaaren alueelle perustetaan voimassa olevan luonnonsuojeluohjelman mukaan vielä seitsemän uutta luonnonsuojelualueita (Meri-Rastilan metsä, Varjakanpuisto, Ramsinniemen lehdon laajennus, Mellunmäen luhta, Mustavuoren eteläosa, Porvarinlahden eteläranta ja Kalkkisaari).

Varsinkin suurien luonnonsuojelualueiden ja alueiden kokonaisuuksien yhteydessä on järjestetty tiedotustilaisuuksia ja työpajoja, joissa alueen asukkaiden ja käyttäjäryhmien näkemyksiä on kuultu. Uutelan kohteiden osalta näin ei tehty keväällä 2020 alkaneen koronaepidemian vuoksi. Sen sijaan järjestettiin maastokäyntejä tai kokouksia pienemmissä ryhmissä asukas- ja harrastajajärjestöjen edustajien kanssa. Valmistelun loppuvaiheessa järjestettiin kaikille avoin tiedotus- ja keskustelutilaisuus.

Luonnonsuojelualueiden perustamisen yhteydessä järjestettävä kuuleminen ei ole kaupungille lakisääteistä vaan vapaaehtoista toimintaa. Kuuleminen haluttiin tästä huolimatta järjestää, jotta asukkaiden ja järjestöjen kommentteja saataisiin.

Niemenapajan pois jättäminen

Useassa kannanotossa on pahoiteltu Niemenapajan ja Nuottaniemen tulentekopaikkojen pois jättämistä luonnonsuojelualueen rajauksesta. Tulentekopaikkojen lähellä on geologisesti arvokkaita kohteita ja uhanalaisia luontotyyppisiä, jotka tulisi ottaa rajaukseen mukaan. Niemenapaja ja Nuottaniemi liittyvät luontevasti suojelualueeseen. Kirjoittajat eivät pidä alueiden kuluneisuutta riittävänä syynä pois jättämiseen. Samoin uusien rakenteiden tekeminen ja hoito eivät voi olla syitä jättää alue pois. Joidenkin kannanottojen mukaan grillauspaikat pitäisi poistaa kokonaan Uutelasta. Grillauspaikkojen läheisyyteen kertyy roskia ja lainsiruja ja ihmiset keräävät luonnosta oksia ja lahoppuuta nuotioihin polttopuiksi. Virallisten tulentekopaikkojen tekeminen ei vähennä maaston kulumista lähialueilla vaan päinvastoin lisää sitä, koska ihmisiä tulee enemmän paikalle ja osa grillaa tulentekopaikkojen lähialueilla luonnossa. Kaupungin tulisi perustaa tulentekopaikat puistomaisille alueille, ei arvokkaille luontokohteille.

Vastine

Tulentekopaikat jätettiin luonnonsuojelualueen rajauksesta pois kuluneisuuden vuoksi. Pois jättämisen ajateltiin helpottavan hoidon järjestelyitä. Vastineeksi luonnonsuojelualueeseen lisättiin lehtoalue Uutelan tien vieressä.

Nuottaniemen ja Uutelan länsirannan geologisesti I-arvoluokan rantakalliot eivät sisälly luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 rajaukseen. Tässä yhteydessä pitäydyttiin kyseisessä rajauksessa. Uuden luonnonsuojeluohjelman valmistelun yhteydessä laajempien alueiden suojele otetaan esille.

Jotkut käyttäjäryhmät Helsingissä toivovat grillauspaikkoja lisää, sillä olemassa olevat paikat ovat suosittuja. Grillauspaikojen sijainnista ja hoidosta tulee käydä keskustelua yleisten alueiden suunnittelun yhteydessä.

Hoitovastuut

Useissa kannanotoissa pidetään luonnonsuojelualueiden hoitovastuita epäselvinä ja kyseenalaisina. Kannanotoissa muistutetaan, että luonnonsuojelualueilla kunnossapidon lähtökohdat eroavat metsänhoidon ja puistojen kunnossapidon perinteestä. Kannanotoissa todetaan, että pätevien asiantuntijoiden tulee olla vastuussa hoidon suunnittelusta ja toteutuksesta. Tällaisia asiantuntijoita ovat koulutetut biologian alan osaajat. Muutoin on vaarana, että luonnonsuojelualueille tehdään vahinkoa ilman parempaa tietoa.

Useissa kommentteissa kyseenalaistetaan, että kaupungin metsävastaava, joka on vastuussa Uutelassa tehdyistä metsänhoitotöistä, toimii hoidon tilaajana myös luonnonsuojelualueilla.

Vastine

Luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelusta vastaavat Ympäristöpalveluiden biologit. He vastaavat myös investointien, kuten opastaulujen ja ulkoilureittien, suunnittelun tilaamisesta ja ovat asiantuntijoina mukana rakentamisvaiheessa.

Luonnonsuojelualueiden vuosittaisen hoidon työt tilaa kaupungin osoittama henkilö, joka on metsävastaava.

Viljelypalsta-alueen parkkipaikan laajentaminen

Useissa kannanotoissa todetaan, että viljelypalsta-alueen parkkipaikan laajentaminen ei ole kannatettavaa. Luontoalueet parkkipaikan ympäristössä ovat hyvin kuluneita, ja autoilun lisääntyminen toisi alueelle li-

sää ihmisiä, jolloin kuluminen entisestään lisääntyy ja luontoalueiden kestävyys heikkenee. Yhdessä kannanotossa muistutetaan, että maailmalaajuisesti herkkiä ja harvinaisia luontokohteita pyritään suojaamaan liian suurelta kulutukselta rajoittamalla ihmisten kulkua. Kannanotoissa todetaan, että asukkaiden toive pääasiallisesta liikkumis- muodosta alueella on kävely.

Vastine

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on viitattu valmisteilla olevaan Vuosaari, Hallkullanniemi ja Nuottasaari asemakaavaan (nro 12530), jossa esitetään parkkipaikan laajentamista. Viittaus ei ole kannanotto siihen, että parkkipaikka tulisi rakentaa.

Uutelassa luvatonta pysäköintiä tapahtuu yleisesti teiden vierillä, jolloin penkat kuluvat ja levenevät. Pysäköinnintilannetta seurataan, ja jos on välttämätöntä, parkkipaikkaa laajennetaan. Muutoin laajennusta ei tehdä.

Pääsy Nuottasaareen

Useissa kannanotoissa viitataan hoito- ja käyttösuunnitelmaan, jossa todetaan, että käyttöpainetta pyritään ohjaamaan suunnitelluilta luonnonsuojelualueilta pois avaamalla toisaalla uusia mahdollisuuksia. Reitistöä laajennetaan muutamilla linjauksilla rantaraitin toteutumiseksi, mm. Hallkullanniemen asemakaavoituksen myötä avautuu pääsy Nuottasaareen. Kannanotoissa todetaan Nuottasaaren olleen jo pitkään asukkaiden käytössä ja asukkaat ovat olleet tyytyväisiä siihen sellaiseenaan.

Vastine

Tässä tekstissä viitataan Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelmaan 2017–2026. Teksti ei pidä enää paikkaansa, ja asia korjataan luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

Luonnonsuojelualueiden vieressä olevat alueet ja metsänhoitotoimet

Kannanotoissa ollaan huolissaan siitä, mitä luonnonsuojelualueita ympäröivillä alueilla tapahtuu, ja todetaan, että niillä on vaikutusta myös luonnonsuojelualueisiin. Useissa kannanotoissa viitataan Uutelan virkistysalueen hoito- ja kehittämissuunnitelmaan ja alueella tehtyihin metsänhoitotoihin. Suunnitelmaa ehdotetaan päivitettäväksi, ja metsänhoitotoimia pidetään rajuina ja ylimitoitettuina.

Vastine

07.03.2022

Asia/13

Palaute ohjataan eteenpäin asiaa hoitaville tahoille Kaupunkiympäristön toimialalla.

Lopuksi

Esitys on kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston esityksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Uutelan_metsä_hks
- 2 Uutelan metsä kartta
- 3 91-54-9904-17_Lainhuutotodistus
- 4 91-54-9908-33_Lainhuutotodistus
- 5 91-435-5-26_Lainhuutotodistus
- 6 91-435-5-43_Lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Yrityspalvelut

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 09.12.2021 § 258

HEL 2021-012502 T 11 01 04

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esitti kaupunginhallitukselle Uutelan metsän luonnonsuojelualueen perustamista sekä hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä.

Luonnonsuojelualueetta perustettaessa alueelle ei tehdä kulku- tai käyttörajoituksia, mutta pyöräilyä ohjataan opasteilla.

Ympäristö- ja lupajaosto katsoi, että tulevana vuosina maaston kulumista tulee seurata tarkasti. Mikäli kyltit ja ohjeet eivät auta, tulee pyöräilyn tai muun kulumista aiheuttavan toiminnan rajoittamisen mahdollisuutta tarkastella uudestaan.

Käsittely

09.12.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavana oli ympäristösuunnittelija Hanna Seitapuro. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Saana Rossi: Lisätään päätökseen: Luonnonsuojelualueetta perustettaessa alueelle ei tehdä kulku- tai käyttörajoituksia, mutta pyöräilyä ohjataan opasteilla.

Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että tulevana vuosina maaston kulumista tulee seurata tarkasti. Mikäli kyltit ja ohjeet eivät auta, tulee pyöräilyn tai muun kulumista aiheuttavan toiminnan rajoittamisen mahdollisuutta tarkastella uudestaan.

Kannattaja: Tarik Ahsanullah

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto hyväksyi yksimielisesti Saana Rossin vastaehdotuksen.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 09 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi